

GAZETA LWOWSKA.

Z *Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) p'd raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacyje sa wolne od opłaty pocztowej.*

PRENUMERATA.

NA GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM dziennym i tygodniowym i z ROZMAITOŚCIAMI wynosi:

Na drugi kwartał 1858, od 1go kwietnia do ostatniego czerwca:

na miejscu : : : : 3 złr. 45 kr.

z pocztą : : : : 4 złr. 30 kr.

Przesyłki (*franco*) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Nizsza Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Szwecya i Norwegia. — Rosya. — Wyspy Jonskie. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 15. marca. C. k. finansowa dyrekcya krajowa nadała opróżnioną przy prokuratorze finansowej we Lwowie posadę konceptisty finansowego z płacą 600 złr. m. k. konceptowemu praktykantowi *Henrykowi Mochnackiemu*.

Sprawy krajowe.

(Nowa fundacya stypendyalna.)

Lwów, 23. marca. Przyszła nadzieja kraju Młodzież nasza, sposobijająca się do nauk, zawdzięcza nowe opatrzenie siebie łaskom szczególniejszego Dobroczynicy, który ujęty ich gorliwością w przykładaniu się do tego co przyszła pomyślność w kraju, a zaszczyty całemu obywatelstwu wróży — postanowił — na widok tylu pod rządem obecnym kwitujących u nas Zakładów i wzrastającej coraz oświaty — poświęcić część mienia swego, i utworzyć nową fundacyę dla tych, co w chwalebny zawódzie nauk statecznie i z chwałą usiłują wytrwać. Z chluba wymieniamy Imię jego, iż zaszczytem jest dla nas samych żyć i przebywać w tym kraju, którego Obywatel z własnego natchnienia, z szczerą miłości bliźniej, rodakom bratnią podaje rękę, i własnych dochodów uszczerbia, ażeby tylko przyszły los biedniejszym, a dobro ogólne ziemi rodzinnej zapewnić i zabezpieczyć. — *W. Jan Żurkowski* Obywatel, z wzorowego gospodarstwa na całą okolicę znany, a z obywatelskich cnót szanowany i poważany w całym sąsiedztwie, uczynił to postanowienie, i w tej myśli wezwał uprzejmej łaski JE. Namiestnika ces. w kraju naszym *hrabi Gołuchowskiego*, ażeby przyjął raczył jego oświadczenie, które w piśmie swoim z d. 6. marca r. b. temi słowy wyraża:

„Przymnożywszy przy łasce i błogostawieństwa Boga mój majątek, postanowiłem zrobić z niego udział dla dobra kraju, w którym się rodzilem.“

„W tym celu daruję niniejszem piśmie sumę sześćdziesiąt i pięć tysięcy złotych reńskich w monecie konwencyjnej, jako kapitał, z którego roczna prowizya obrócona być ma na stypendya dla młodzieńców celujących talentem, pilnością i postępem w nauce, w szkołach lub zakładach publicznych każdego zawodu, tak w gimnazjach, a następnie na wszechnicy (na kursie filozofii, praw i medycyny), jak i w szkołach technicznych, agronomicznych i w zakładach sztuk pięknych, — pochodzących z rodziców narodowości polskiej, i w Galicyi urodzonych.“

W dalszym ustępie pismo *W. Jana Żurkowskiego* dodaje:

„Prawo udzielania stypendyów przywiązane mieć sobie życzę do Osoby Waszej Excelencyi, następnie zaś służyć będzie takowe Wydziałowi reprezentacyi krajowej, we Lwowie siedzibę swoją mającemu.“

Ostatni ustęp zawiera następujące oświadczenie:

„Nakoniec oświadczać tę darowiznę sumy 65.000 złr. m. k. niniejszem piśmie prawomocnie dziającą i zeznaną, — jako stanowczą i nieodwołalną, ośmielam się poruczyć ją Wysokiej protekcyi Waszej Excelencyi, pod którego światłym rządem wszystkie Zakłady w kraju w sposób dotąd niewidziany kwitną; — i pro-

szę, ażeby Excelencya pozwolić mi raczył, życzenia moje względem wykonania i wprowadzenia w życie tej fundacyi stypendyów, w oddzielnym piśmie bliżej wyrazić; co gdyby nawet nie nastąpiło, niniejsza donacya zawsze moc swoją prawną i mnie obowiązującą zachowuje.“

Pismo wyraża oraz życzenie ażeby fundacya mogła być wkrótce do skutku przyprowadzona, i w tej myśli uprasza fundator by na rachunek wydzarowanej sumy wolno mu było już teraz złożyć na ręce Jego Excelencyi Namiestnika 20 000 złr. z przyrzeczeniem iż resztę 45.000 złr. w ciągu trzech lat do rąk Jego Excelencyi złoży.

Do roku więc 1860 najpóźniej, powstaje nowa fundacya, pomnażająca o wiele grono dzisiejszych 253 uczestników stypendyalnych — a wydany po formie Dokument, uwiecznia pamięć szlachetnego fundatora, którego Imieniowi błogostawieć na zawsze nie ustanie tyłu i tyłu rodzi, których synom pomocną rękę podał, tyłu młodzieży, co łaską jego zaopatrzeni czuć będą w wdzięcznym sercu potrzebę przekazywać czynem i słowem do potomności sławę szczonego dobroczyncy narodu swego.

(Korespondencya gazety powszechnej.)

Wiedeń, 20. marca. Jego Mość Cesarz raczył najłaskawiej wyznaczyć 500 złr. nagrody za kamień tak zwany napowietrzny a ofiarowany do mineralnego gabinetu nadwornego; kamień ten spadł w miesiącu październiku z. r. w pobliżu wioski *Obaba*.

— Obawa, że niezwykle ciężka zima wyrwie szkodliwy wpływ na zasiewy w lombardo-weneckim królestwie, niepotwierdza się wcale, owszem trawy stoją jak najpiękniej, bo korzeń nigdzie nie uszkodzony.

— Korespondent augsburskiej gazety powszechnej donosi z **Wiednia**:

„W drodze telegraficznej nadeszły tu temi dniami dwie ważne wiadomości. Pierwsza z nich donosi, że ekspedycya, którą Porta oddawna już przygotowywała na Montenegro, wyruszy w krótkim czasie, i że flotyla turecka, zmuszona już przeciwnym wiatrem powrócić do Konstantynopola, odplynęła teraz znowu do Suttoryny, by wysadzić w Kleku wojska znajdujące się na jej pokładzie. Z drugiej dowiadujemy się, że europejska komisya w Księstwach Nadnajszych ukończyła już sprawozdanie swoje dla kongresu paryskiego i że członkowie jej rozjadą się niebawem z Bukaresztu. — Jak słyhać, zamysła Jego Ces. Mość przedsięwziąć w maju podróż do Województwa Serbskiego i Temeskiego Banatu. — Nowa ustawa mennicza jest już we wszystkich częściach gotowa i bez wątpienia zostanie wkrótce ogłoszona.“

Hiszpania.

(Posiedzenie w Kortezach. — Sprawa meksykańska. — Urlopy. — Spiski. — Burza.)

Madryt, 12. marca. Na wczorajszym posiedzeniu kongresu odpowiedział minister prezydent *Isturiz* na interpelacyę pana *Mazo*, względem meksykańskiej kwestyi w następujących wyrazach: „Na wezwanie p. *Mazo* widzi się rząd spowodowanym dać niektóre objaśnienia. Stosunki Hiszpanii z Meksykiem nie są jeszcze wojenne. Zachodzą nieporozumienia, które równie na drodze legalnej, jak i orężem mogą być załatwione. Rząd sądzi, że wszyscy poprzedni ministrowie odznaczali się także patriotyzmem i rozsądkiem, nie przyjmuje zatem obwinienia z jakim występuje przeciw nim pan *Mazo*. — Co do Meksyku zachodzą dwie kwestye: 1.) względem wynagrodzenia, w której meksykański rząd działał bez dokładniejszego zastanowienia i 2.) względem wypadków w *Cuernavaca*. — Przybył tu meksykański poseł; niebył urzędownie przyjęty. a dziś znajduje się ta sprawa w zawieszeniu. Francya i Anglia ofiarowały swe pośrednictwo dla uniknienia wojny, która nie tylko u nas ale oraz i w stosunkach Europy z Ameryką nie bardzo byłaby miłą.

W takim stanie rzeczy zastał rząd tę sprawę. Dopokąd toczą się jeszcze w tej mierze układy, nie może rząd przedłożyć zażądanych dokumentów; jeśli zaś ta sprawa przekroczy granice układów, natenczas przedłoży ją rząd na życzenie izby. — W republice zaszły ważne wypadki. Commonfort upadł; generał Zuloaga wstępuje na jego miejsce; kilka tylko prowincji sprzeciwia się jego mianowaniu. Zuloaga przyrzekł, dać Hiszpanii winne zadosyćuczynienie. Pan Lafragna został odwołany i rząd zamierza mianować innego reprezentanta. Zdaniem rządu wszelkie tego rodzaju dyskusje są niewłaściwe. — Dla zaoszczędzenia 13 milionów realów w budżecie wojennego ministerium, rozporządzono rozpuścić na urlop wszystkich do klasy z roku 1853 należących żołnierzy nim stanowczą otrzymają dymisyę.

Sprzysiężenie odkryte na „Kafarynach“ przytłumiono natychmiast. Dnia 2. marca zerwała się nad Sewilą straszna burza z tak nawalnym deszczem, że Quadalquivir wystąpił z swego łożyska. Dnia 4. marca wezbrała woda jeszcze bardziej, a mieszkańcy Sewili mogli tylko na czółnach przebiegać się po mieście.

Anglia.

(Upominek Cesarzowi Francuzów. — Posiedzenie parlamentu z 16. marca. — Interpelacje w izbach. — Hodge. — Kolonizacja Indyi.)

Londyn, 18go marca. Armatę przyznaną w upomniku dla Cesarza Francuzów, wyprawił rząd wczoraj do Bulonii. Jestto wspaniałe działo, ulane z najczystszej kruszczy, oprawne w osadę z najlepszego drzewa dębowego i obite przepyszną stalą polerowaną. Waży zaś wraz z osadą 13¹/₂ cetnara.

— Na wczorajszym posiedzeniu izby niższej zapowiedział pan Cox wśród głośnego śmiechu zgromadzenia, że wnieśnie na dniu 30go b. m., aby czas sesji parlamentarnej ograniczyć na trzy lata miasto dotychczasowych lat siedmiu. Lord John Russel zaproponował następnie, aby izba ukonstytuowała się w komitet i wytoczyła obrady nad wniesionym dawniej bilem przysięgi parlamentarnej. Ze względu na tych, co odnoszący się do katolików ustęp pragną wyłączyć z ogólnej osnowy bilu, postanowił mówca wypuścić ustęp ten z swej rezolucyi. Zamierza także zmienić ustęp z swego wniosku, który oświadcza, że żaden obcy władca nie może mieć najmniejszego wpływu na świeckie lub kościelne sprawy o państwie angielskiem, albowiem p. Roebuk podniósł zarzut, że w ten sposób wykluczałoby się zwierzchnictwo papieża nad katolikami. P. Duncombe robi uwagę, że niemasz większego upokorzenia dla emancypacji żydów, jak bil wytoczony. Naraża on na śmieszność wszelkie uchwały zgromadzenia w sprawie wolności religijnej. Koncesya taka nie przyjedna bynajmniej przeciwników bilu w izbie wyższej. Dla czegoż więc ma zgromadzenie ponizac się do tego stopnia, kiedy ma władzę w rękach prostą rezolucyą zapewnić baronowi Rotschildowi głos i miejsce w parlamencie. Lord John Russel oświadcza, że wymaga tego ważność samej sprawy, aby zaproponowana uchwała weszła w wykonanie za przyzwoleniem obudwu izb, mniema też, że obecna zmiana osnowy bilu doprowadzi do tego celu. Izba zawiązała się następnie w wydział i przyzwoliła na wniesione zmiany w bilu lorda Johna Russel. Pan Newdegate zapowiedział jednak, że po przedłożeniu sprawozdania wydziału zażąda, aby przemazano ustęp, odnoszący się do przysięgi żydów. Posiedzenie zamknęło się o 2 godzinie po południu.

— Na interpelację pana Horsmann co do uwięzienia Anglika Hodge we Włoszech, udzielił lord kanclerz na przedwczorajszym posiedzeniu izby niższej następującej odpowiedzi: „Rząd francuski zażądał wydania uwięzionego w Sardynii Anglika Hodge na podstawie traktatu, jaki co do wymiany zbrodniarzy istnieje między Francją a Sardynią. Sardynia nie mogła jednak tą razą odpowiedzieć temu żądaniu, nie zasiągnąwszy naprzód zezwolenia Anglii. W obec takiego składu rzeczy zawezwano nas, abyśmy pozwolili wydać więźnia. Zażądaliśmy, żeby nadesłano do Anglii wszystkie papiery, któreby usprawiedliwiły wydanie. Po dokładnem rozpoznaniu tych papierów, nie znaleźliśmy nic, coby angielskiego sędziego policyjnego upoważniało stawić obwinionego pod sąd przysięgłych. Odmówiliśmy przeto zanieścionemu do nas żądaniu. Wielu dzienników donosiło, że pan Hodge czuje się chorym i musi bardzo surowe znieść więzienie. Poleciliśmy naszemu posłowi w Turynie znieść się z nim niezwłocznie. Pokazało się w samej rzeczy, że uwięziony cierpi na chorobę płucową, ale sir James Hudson wyprzedził już polecenia rządu, i postarawszy się o to aby uwięzionemu nie zbywało na żadnej pozwolonej wygodzie, domagał się oraz jego uwolnienia po dopełnieniu zwyczajnych w podobnych razach formalności. Korespondencya w tej sprawie nie ma żadnego znaczenia, składa się po większej części z depešy telegraficznych i nie zasługuje na przedłożenie izbie.“

— P. W. Ewart wnosi, żeby zawiązano osobną komisję, któraaby rozpoznała najstosowniejsze środki kolonizacji Indyi. Mówca utrzymuje, że klimat sprzyja w wielu okolicach osadnictwu europejskiemu, nadto znajdują się jeszcze w Indyach całe obszary nieuprawnionej ziemi. Kolonizacja europejska otworzyłaby nie tylko nowe drogi handlowi europejskiemu w kraju, gdzie dotąd sama tylko Rosya czerpie korzyści, ale posłużyłaby także dobru krajowców i rozszerzeniu chrześcijaństwa. P. Baillie sprzeciwia się mocy, mniając ją niewczesną i niestosowną. Kraj indyjski nie należy do rządu ale do krajowców, którzy nie potrzebują osadników. Jeśli zaś pragnie izba dokładniejszego zbadania tej sprawy, to rząd nie będzie się sprzeciwiał zawiązaniu komisji. Pułkownik Sykes mniema, że do-

liny indyjskie są za gorące a góry zaostre dla osadników europejskich, do tego nie można po okolicach górzystych spodziewać się urodzajności ziemi. Dyrektoryum zatautowało się już nieraz nad tą sprawą, należałoby naprzód zasiągnąć jego zdania. P. Damby Seymour zapytuje, z kąd pochodzi, że w Cejlonie włożono nierównie większy kapitał angielski niż stosunkowo w Indyach. Jego zdaniem nadają się wyższe Indyje do wszelkiego rodzaju uprawy, a otwarcie obrotu handlowego z centralną Azyą, byłoby bardzo ważną korzyścią. Zgromadzenie przyjmuje nakonie mocye p. Ewart, wypuszczając tylko ustęp, odnoszący się do tacy wojskowych. Zamknięcie posiedzenia nastąpiło o 3 kwadransy na dziewiątą wieczor.

Francya.

(Nowe działa. — Zmiana prefekta policyi. — Bkzak dzienny marszałka Castellane. — Wiadomości bieżące. — Ustawa drenu. — Udzielnie zaliczek. — Służba w marynarce. — Duch demokratyczny w Chalons. — Traktat Persyi z stolicą apostolską.)

Paryż, 18go marca. Jak wiadomo jest Cesarz wynalazcą pewnego rodzaju armat, które pod nazwą *canons obusiers de 12*, tworzą obecnie główną podstawę polej artyleryi francuskiej. Dotychczas nie widziano tylko stanowczo, jaki byłby najlepszy sposób nabijania. Cesarz zgromadził temi dżiami w Tuilleryach po kilkakrotnie komitet artyleryi i oznaczył stanowczo tak sposób nabijania jako też i wagę naboju.

— Na polach elizejskich zakupno znaczny plac na rachunek cesarskiej masztalni. Zamierzają zbudować w tem miejscu ujeżdżalnię i szkołę dresury dla koni cesarskich.

— Jak wiadomo z depešy telegraficznej zawiera *Monitor* wczorajszy dekret cesarski z dnia 16. marca, który w miejsce pana Pietri mianuje pana Boitelle prefektem policyi paryskiej. O powodach demisyi pana Pietri wyraża się *Monitor* w następujący sposób: „Prefekt policyi pan Pietri prosił Cesarza przed kilką miesiącami o uwolnienie od służby ze względu na swój nadwątlony stan zdrowia. Jego cesarska Mość zyczył sobie, aby zatrzymał swe funkcyje aż do ukończenia procesu przeciw spiskowym. Gdy pan Pietri na nowo wstawiał się za swą demisyą, przyjął ją Cesarz z ubolewaniem i oświadczył mu w swem piśmie, jak wielce uniał cenić jego gorliwość i poświęcenie.“ P. Pietri piastował urząd prefekta policyi od 27. stycznia r. 1852.

— Wodzowie pięciu wielkich komend wybierają się na miejsca swego przeznaczenia, gdzie bardzo świetnie czekają ich przyjęcia. Marszałek Canrobert miał opuścić Paryż wczoraj wieczór.

— Marszałek Castellane naczelny wódz armii lugdunskiej, wydał z powodu zamachu powstańczego w Chalons następujący rozkaz dzienny.

„Dnia 6. marca o pół do dziewiątej wieczór napadło niespodzianie 30 wicherzycieli na straż wojskową przy placu *Beaune* w Chalons nad Saoną. Pochwyciwszy za gardło żołnierza na straży opanowali broń, nim reszta żołnierzy zdołała pochwyć się z łózek polnych. Ocknięci z pierwszego zdziwienia uderzyli sierżant i jego ludzie bez wahania na napastników i odebrali im na powrót karabiny, które zaraz nabitó z rozkazu sierżanta. Dla tej zaszczytnej walki i ze względu na to, że sierżant Pichery uwiadomił bezzwłocznie komendanta placu, nie będzie postawiony pod sąd wojenny, pójdzie jednak na trzy dni do aresztu, bo żołnierz nie powinien się nigdy dać zaskoczyć. Naczelny wódz wyraża swe uznanie żołnierzowi Devy z 85 pułku liniowego. Zagrożony strzałem z pistoletu od jednego z powstańców, wydał mu przeciw karabin i zadał mu pchnięcie bagnetem. Komendant batalionu Crétin z 85. pułku liniowego i kilku oficerów, wyruszyli na czele straży z ratusza ku mostowi i odebrali powstańcom resztę zrabowanych karabinów. Powstańcy poznawszy swą bezsilność ratowali się ucieczką. Czternastu z nich uwięziono i oddano w ręce sprawiedliwości. — Wielu miało ołowiany kiras pod swą kamizelką. Lubo też na nieszczęście powiodło się wicherzycielom zaskoczyć straż, dowiodło przecież wojsko swej gorliwości, że wicherzyciele znajdują armię gotową w każdej chwili przytłumić jak najsilniej wszelki rozruch i zachować dla Cesarza swą wierność nieograniczoną.“

Dan w jeneralnej kwaterze w Lugdunie d. 14. marca 1858.

Marszałek naczelny wódz armii lugdunskiej, najwyższy komendant południowo-wschodnich dywizyi.

Castellane.“

— Nowa ustawa względem drenowania wejdzie, jak słyhać, w użycie jeszcze w ciągu tego roku. Regulamin administracyjny względem udzielania zaliczek agronomom posłany został przed kilkoma dniami radzie państwa. Zaraz po przyjęciu jego ma być wyznaczony ministrowi handlu i rolnictwa kredyt w sumie 100 milion.

— Minister marynarki wydał do prefektów w departamentach nadbrzeżnych okólnik z oznajmieniem, że młodzieńcy z klasy wieku 1857 mogą wyjątkowym sposobem wstępować dobrowolnie do służby marynarskiej w 5 wielkich portach wojskowych.

— Potwierdza się zupełnie, że zaburzenie w Chalons wywołane zostało aresztacją kilku dawniej internowanych, a osobliwie jednego z ulubionych kupców tego miasta. Zresztą miała partya demokratyczna w Chalons zawsze licznych zwolenników, a departament Rhone et Saone odznaczał się za czasów drugiej republiki radykalnymi wyborami. Także w Macon i w Lugdunie uwięziono kilka osób.

— Feruk Chan, który powrócił tu niedawno z swej podróży przedsiębranej do Włoch i Niemcy, zawarł z Monsignorem Milesi, ministrem papieżkim, traktat handlowy, i przyrzekł imieniem Szacha urządzenie biskupiej stolicy katolickiej w Teheranie.

Holandya.

(Kanał Suez. — Pożary.)

Amsterdam, 13. marca. Pan F. W. Conrad, prezydent komisji międzynarodowej w sprawie przekopania międzymorza Suez, postanowił ogłosić drukiem pamiętnik, spisany podczas swych obudwu podróży do Egiptu.

— Nowe pożary ziemi torfiastej w różnych stronach kraju wyrządziły wielkie szkody. W okolicach Hardenburga spustoszały tym sposobem tysiące morgów gruntu.

Szwajcaria.

(Zaburzenie w tunelu Hauenstein uśmierzone.)

Berna, 14. marca. Sprawa względem tunelu Hauenstein rozstrzygnięta się prędko. Rząd kantonu Bazylei, używszy potrzebnych środków do przywrócenia porządku w zaburzonych miejscach, zwołał natychmiast radę krajową i zaprotestował przeciw instrukcyom dyrekcji kolei centralnej względem usunięcia pomp w tunelu. Trzech deputowanych posłano do Berny, by uwiadomili osobiście radę federacyjną o stanie rzeczy. Także i administracja kolei centralnej wyprawiła pełnomocnika do Berny. Rada federacyjna rozważała wczoraj na nadzwyczajnym posiedzeniu tę sprawę i poleciła swemu departamentowi budownictwa przedłożyć na jutro dokładne sprawozdanie. Cała rzecz idzie wprawdzie o to tylko, by sprowadzić napowrót strumyk przecięty budowlą tunelu, ale właśnie to mogłoby narazić sąsiednie miejsca na brak wody, a dyrekcję centralnej kolei na znaczne powiększenie kosztów.

Włochy.

(Mianowanie księcia Umberta. — Misya duchowna z Piemontu do Rzymu.)

Jego Mość Król Sardyński mianował księcia Umberto kapitanem pułku piechoty; w dekrecie z 14. b. m. powiedziano:

„Chcąc okazać Naszemu kochanemu synowi Umberto, księciu Piemontu, wyraz Naszej życzliwości i zalecić go już teraz walecznej armii Naszej, z którą będzie musiał dzielić niebezpieczeństwa i sławę, gdy tego będą wymagać obrona i honor ojczyzny, postanowiliśmy mianować go kapitanem przy piechocie.“

Rzym, 3. marca. Msgr. Artico, biskup z Asti, przybył tu z dwoma kanonikami. Ma mieć wazną misję, w której wystąpi z charakterem zastępcy kleru piemonckiego. Misya jego jednak nie ma być wyłącznie sprawą prywatną, lecz pośredniczącą. — Królewsko-pruski poseł przy stolicy apostolskiej pan Thile powróci tu po świętach.

Niemce.

(Wniosek w izbie berlińskiej.)

Berlin, 17go marca. Hrabia Itzenplitz zrobił następujący wniosek:

Izba wyższa raczy uchwalić: Upraszać król. rządy państwa, ażeby wpłynąć w stosownej drodze na niektóre pojedyncze niemieckie państwa związkowe, aby dotąd koncesjonowane utrzymywanie publicznych domów gry nie stało nadal pod opieką władz, i aby nowe tego rodzaju koncesje nie były już więcej udzielane, istniejące zaś o ile możności najspieszniej usunięte:

Motywa tego wniosku są następujące:

Jeżeli występki karygodnej gry hazardowej, która jak wiadomo wiele pochłania ofiar, w niektórych pojedynczych krajach niemieckich nie tylko jest cierpiany, ale jako źródło dochodów publicznie pozwalany, więc powinno być ogólnem życzeniem zapobiedz temu w stosownej drodze o ile możności jak najspieszniej, a to tem bardziej, że Prussy wyprzedziły w tym względzie inne państwa o wiele.

Szwecya i Norwegia.

(Zamknięcie sejmku szwedzkiego.)

Sztokholm, 10. marca. J. M. Królewicz regent Karol zamknął dziś sejm szwedzki zwyczajną mową od tronu, w której pomiędzy innymi następujący znajduje się ustęp:

„Uchwała zgromadzenia, powzięta na podstawie propozycji królewskiej, aby uporządkować wzajemne stosunki handlowe między Szwecyą i Norwegią i wprowadzić wyroki sądowe w obudwu krajach w wykonanie, nie znalazła potwierdzenia w Sthorthingu norweskim. Dała jednak dowód Jej Królewskiej Mości, z jaką gotowością skłania się do dążności królewskich, aby wprowadzić wspólność stosunków w obudwu krajach. Świadczy to o wysokim pojmowaniu wspólnych korzyści i widoków obudwu krajów pobratymczych. Troskliwość waszą około obrony ojczyzny objawiliście przyjęciem budżetu dla wojska i marynarki, niemniej też zaprowadzonymi zmianami w ustawach wojennych. Z radością dowiedział się Jego Królewska Mość, że wyraziliście się za owarowaniem stolicy. Nie omieszkajcie też obficie przynieść owoce wasza troskliwość około wszystkich gałęzi gospodarstwa, tudzież wasze rozsądne zabiegi około rozszerzenia oświaty i wiadomości praktycznych, bez których niepodobna spodziewać się pomyślności kraju. Niemniej korzystnie wpłynę na rozwój kraju uchwały wasze co do budowy rządowych kolei żelaznych i otwarcia innych ważnych dróg komunikacyjnych. Na podniesienie systemu naukowego i szkółek ludowych wyznacziliście znaczne sumy, co nie tylko robi zaszczyt sposobowi, w jaki deputowani pojmują obowiązki swego ważnego zawodu, ale ułatwi także narodowi szwedzkiemu rozszerzyć i wydo-

skonać swe wiadomości. Mimo znacznych sum przyjętych w budżecie można było zmniejszyć podatki, opuszczając lub uszczuplając niektóre rodzaje podatków stałych, i przeznaczając na rzecz gmin znaczną część nowych danin ubocznych. Wprowadza to jeszcze większą ulgę w system podatkowy, że od wielu ważniejszych przedmiotów żywności, tudzież od wszystkich surowych materiałów z dziedziny przemysłu zniesiono opłatę celną. Niemniej wielką ulgę dla wszystkich stanów ludności przyniesie uchylene danin celnych w przejeździe przez Oresund. Gwałtowne przesilenie stosunków handlowych i kredytowych w wielu krajach europejskich rozciągnęło wpływ swój na nas i zatamowało obrót powszechny. Uchwalone w tym względzie środki sejmu nie omieszkają handel i przemysł naprowadzić na drogę regularnego i silnego rozwoju. Czas upłyniony dał już tego liczne i wybitne dowody.“

Rosya.

(Wiadomości z prawego skrzydła linii kaukaskiej.)

Petersburg, 7. marca. Otrzymano tu z prawego skrzydła linii kaukaskiej wiadomości o wielkiej klęsce zadanej tłumowi Gorali, którzy zamierzali zrabować futory stannicy Woroneżskiej.

W nocy na 6go stycznia znaczny tłum jeźdźców goralskich (około 600 ludzi) przeprowił się przez Kubań powyżej stannicy Woroneżskiej i wyruszył przeciw futurom okolicznym. Inny tłum gorali pieszych, zajawszy pozycję za rzeką Kubań, stanowił rezerwę jazdy. Wojska naszego kordonu, uprzedzone o zamiarze nieprzyjaciela, oczekiwały jego ataku i przysposobiły się do jego spotkania. Niezwłocznie po zaalarmowaniu na skutek zjawienia się nieprzyjaciela kozacy 4ch secin pułku kozaków liniowych, oraz mieszkańcy uzbrojeni stannicy Woroneżskiej, wsparci 2ma rotami pułku Stawropolskiego i jednym działem, zajęli stanowiska na drogach wiodących do najdogodniejszych przepraw przez Kubań i poczęli niepokoić nieprzyjaciela. Gorale przekonali się wkrótce, że nie ma co myśleć o zdobyczy, a trzeba raczej ratować się ucieczką; lecz zastali wszystkie przeprawy zajęte przez kozaków, i przymuszeni byli przechodzić na drugą stronę w punkcie najniegodniejszym. Urwista i wązka droga wiodąca do tej przeprawy może iść tylko para koni. Kozacy nasi znadując się nieopodal, sprawili, iż tylko nieznaczna liczba gorali zdołała ocaleć. Większa zaś ich część, dopędzona przez kozaków, nie natrafiwszy na drogę, rzuciła się do wąwozu uformowanego wodą deszczową. Gorale ponieśli tu klęskę stanowczą; ci z nich, którzy nie ponieśli śmierci przy padaniu z góry do wąwozu, padali pod orężem kozaków, lub też ginęli w wodzie pokrywającej lód.

Jednocześnie gorale piesi, spiesząc na pomoc swym jeźdźcom, odparci zostali ogniem z dział i broni ręcznej danym. Wkrótce noc zapadła i niedozwoliła ścigać ich dalej. Strata nieprzyjaciela w tych rozprawach musiała być bardzo znaczna; oprócz tych, co zginęli w batwanach rzeki Kubań, w rękę naszym pozostało 7miu jeńców i 51 trupów; kozacy zdobyli mnóstwo oręża i rzędów. Strata nasza wynosi jednego żołnierza zabitego i 8miu rannych.

W futurach stannicy Woroneżskiej gorale spalili dwa domy i wzięli do niewoli 6 osób płci obojej, które zdołali zabrać z sobą pomimo klęski, jaką następnie ponieśli.

Grecya.

(Tureckie koszary na pograniczu.)

Ateny, 6. marca. Turecki rząd postanowił przed niedawnym czasem, wybudować nad samą granicą Grecyi cztery wielkie koszary. Budowę jednej z tych koszar już rozpoczęto, naprzeciw greckiej pogranicznej wioski Axino w zatoce Arty. Greckie dzienniki upatrują w budowie tych koszar nieprzyjacielską demonstrację przeciw Grecyi i nadwężenie prawa narodów. Lubo każdemu państwu przysłuza prawo budować w swym kraju warownie wszelkiego rodzaju, przecież buduje się warownie w takiej odległości od granicy, by strzały z tej warowni nie mogły osiągnąć sąsiedniego kraju. Zdaje się jednak, że na przedstawienie Grecyi zaniechano nateraz budowy tych koszar, i że przed uregulowaniem spornego punktu pogranicznego pozostanie wszystko w zawieszeniu.

Wyspy Jońskie.

Władze gminne na wyspie Zante odmówiły Anglii terytorium potrzebnego na założenie fortyfikacji

A z y a.

(Doniesienia z Bombaju. — Biskup rosyjski do Jerozolimy.)

Oczekiwany telegram z Kalkuty, dotąd jeszcze nie nadszedł, tylko z Bombaju nadeszły nowe depeze: Od dnia 7. lutego nienacierał nieprzyjaciela na sir James Outrama w Alumbagu. Nana Sahib miał wyjść z Futtyguru i z znaczną siłą przejść Ganges między Bitorem a Sheoragporem, aby udać się do Bundelkundu. Dnia 3go lutego rozbito wojska gwałtorskie pod Akbarporem. Dnia 4. pobito je pod Jondah. Jung Bahador miał przejść Gogre dnia 14. lutego pod Tandah, aby posunąć się na Luknów. W Pendzabie panował zupełny pokój, sir J. Lawrence mógł zatem wysłać kilka pułków Shików do Rohilkundu. Z Guzeratu i Scindy ściągają spiesząco wojska do szturmowania na Kotah. Synowie Phoud-Nacrunta, którzy po powstaniu z 1844 roku umknęli do Goy, rabują w okolicach nad południową granicą i w dystrykcie Canara, gdzie usiłują podburzyć kraj. W tej mierze wydano już stosowne rozporządzenia. Według telegraficznej depezy dziennika Times wkroczyła już główna armia

sir C. Campbella do Oudy, i oczekiwała tylko na obleźnicze działa z Agry, aby uderzyć na Luknow, podczas gdy Jung Bahadoor oczekuje na amunicję z Benares. W Sarun Ware usiłowano zrabować skarb rządu, jednak zapobiegła temu garstka policyjnych żołnierzy.

— Podług listy z Lewanty, otrzymanych 17. b. m. w Marsylii, przybył biskup rosyjski do Jeruzolimy.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 21. marca. Książę Adalbert bawarski przybył tu wczoraj parową fregatą „Dunaj“.

Wenecya, 21. marca. Stan zdrowia Jego Excelencji fzm. Gorzkowskiego polepszył się.

Paryż, 19. marca. Podług doniesień z Algieru z 16. b. m. wydał tamtejszy trybunał asyzów wyrok swój w procesie, który wytoczono dziewięciu Arabom za skrytobójstwo i zniszczenie własności, popełnione na folwarku Tesseyre w pobliżu Setifu. Siedmiu z oskarżonych skazano na śmierć i na zapłacenie wynagrodzenia w sumie 70.000 franków.

Jak donoszą z Genuy, oświadcza się większa część liberalnych dzienników sardyńskich za pojedynczą polityką względem Francji.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 23. marca. Na wczorajszy targ przypędzono z Rohatyna 31 sztuk, z Rozdołu 23 szt., z Brzeżan 2 stada po 9 i 7 szt. (7 krów), z Kamionki 3 stada po 10, 7 i 7 szt., z Bóbrki 2 stada po 30 i 20 szt., z Bołszowa 9 szt. i z Krzywczyc 24 szt., — więc razem 170 wołów i 7 krów. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 167 wołów i 6 krów na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 250 $\mathcal{E}$ mięsa i 30 $\mathcal{E}$ łożu, 50r.50k.; sztuka zaś, którą szacowano na 380 $\mathcal{E}$ mięsa i 56 $\mathcal{E}$ łożu, kosztowała 70r., a krowę ważącą 150 $\mathcal{E}$ mięsa i 30 $\mathcal{E}$ łożu, sprzedawano po 39r. mon. konw.

(Targ Ołomuniecki na woły.)

Ołomuniec, 10go marca. Na dzisiejszy targ przypędzili kupcy krajowi, z Węgier i z Galicji 139 sztuk wołów, a mianowicie Sandl Paszler z Rymanowa 19, Hersz Raab z Rudny 20, Izrael Birner z Bukaczowiec 11, Leib Dym z Mirankowic 29, Izaak Dym z Baligrodu 15, Hersz Band z Rymanowa 11, i Antoni Kucera z Trosteny 16, a mniejszych partyach 28. Z całego spędu wołów pozostało tylko 37 sztuk niesprzedanych. W porównaniu z zeszłym tygodniem były ceny niezmiennione. Najwyższa cena za parę wołów wagi 800 $\mathcal{E}$ mięsa i 120 $\mathcal{E}$ łożu wynosiła 487r. w. w., najniższa za 480 $\mathcal{E}$ mięsa i 20 $\mathcal{E}$ łożu 240r. w. w. Cena przeciętna z 57 sprzedaży wypadła na 640 $\mathcal{E}$ mięsa i 60 $\mathcal{E}$ łożu na 330r. w. w.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. marca.

Hotel rosyjski: PP. Strzesewski Alex., ces. ros. pułk., z Stanisławowa. — Samiński Wal., ces. ros. sekr., z Warszawy. — Flendor Jerzy, z Hlińcy. — Hr. Golejewski Adam, z Hryniewiec.

Hotel Langa: Br. Cram Eug., c. k. podporuczn., z Brunświku. — Brzozowski Winc., Zarudeczka.

Hotelski angielski: PP. Wiktor Tad., ze Świrza. — Sowiński Kasper, c. k. kom. obw., z Sambora. — Szyrmy Jul., c. k. poruczn., i Vaja Peter, c. k. podporuczn., z Gródka. — Udrycki Adolf, z Wielkichmostów. — Reindl Ant., c. k. kap., z Wolicy. — Ramo, kr. gr. oficer, z Tryjestu.

Hotel europejski: P. Drohojowski Wład., z Rzeszowa.

Hotel Milikowskiego: PP. Niezabitowski Kaz., z Płuhowa. — Hermann Łucyan, z Rzepniowa

Pod koleją żelazną: PP. Filipowski Tad., z Rosyi. — Pietruski Juliusz, z Lachowiec.

Hotel podolski: P. Wiszniewski Juliusz, z Chlebowiec.

Pod białego konia: P. Pohorecki Kajetan, z Grodziska.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. marca.

PP. Brzezani Maurycy, do Koneczak. — Brozowski Wiktor, do Chmielówki. — Chelmiński Ign., do Rosyi. — Dabrowski Marian, do Brzeżan. — Grochowalski Zyg., do Świrza. — Grabiński Henryk Kryst., do Trzcian. — Janocha Jan, c. k. przeł. pow., do Sądowej Wiszni. — Jełowicki Jul., do Chudejowic. — Krätzer Edw., c. k. podpor., do Żółkwi. — Krzyżanowski Jan, do Liska. — Marunkowski Kar., do Demży. — Ramo, kr. gr. oficer, do Czerniowiec. — Muscha Wojc., c. k. podporuczn., do Stanisławowa. — Müller de Nekersfeld Ludwik, do Dobran. — Roseti-Roznowano, Jerzy, do Krakowa. — Sowiński Kasp., c. k. kom. obw., do Sambora. — Szafranski Jan, kanonik, do Mościsk. — Skrzyszowski Mich., do Belzca. — Starzyński Boj., z Derewni. — Szczepański Tad., do Czajkowiec. — Seenus de Freudenberg, c. k. rotm., do Gródka. — Tyszański Fel., do Martynowa.

Kurs lwowski.

Dnia 23. marca.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	4	42	4	45
Dukat cesarski	4	46	4	49
Półimperyal zł. rosyjski	8	14	8	19
Rubel srebrny rosyjski	1	35 $\frac{1}{2}$	1	36 $\frac{1}{2}$
Talar pruski	1	32 $\frac{1}{2}$	1	33 $\frac{1}{2}$
Polski kurant i pięciozłotówka	1	10	1	11
Galicyj. listy zastawne za 100 złr. } bez	79	36	80	5
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne } kuponów	78	40	79	12
5% Pożyczka narodowa	83	45	84	25

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 23. marca.

Oblig. długa państwa 5% 81 $\frac{1}{4}$. — losowane obligacje 5% —; obligacy. długa państwa 4 $\frac{1}{2}$ % 71; 4% —; — 3% —; 2 $\frac{1}{2}$ % —; pożyczka loteri z r. 1834 318 $\frac{1}{2}$; z r. 1839 —; z r. 1854 107 $\frac{1}{2}$; poź. nar. z r. 1854 84 $\frac{1}{4}$. Oblig. banku —. Akcy bankowe 977. — Akcy zakładu kredytowego 255 $\frac{1}{2}$. — Akcy kolei półn. po 1000 złr. — Austr.-franc. akcy kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 304 $\frac{1}{2}$; kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcy kolei nadciskiej 200. Kolej cesarzowej Elżbiety 201 $\frac{1}{4}$. Kolej połud. półn. komunikacyjna 185 $\frac{1}{4}$. Akcy żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 547. Akcy żegl. parowej Lloyda po 500 złr. —. Akcy niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr 590 $\frac{3}{8}$. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galicyj. 79 $\frac{1}{4}$. detto węgierskie —. Amsterdam —. Augsburg 105 $\frac{7}{8}$ l. Bukareszt 266. — Konstantynopol —. Frankfurt 105 $\frac{3}{8}$. Hamburg 78 l. Lipsk —. Liwurna 105. Londyn 10 — 17 $\frac{1}{2}$. Medyolan 105. Marsylia —. Paryż 123 $\frac{3}{8}$. Agio duk. ces. 7 $\frac{1}{2}$.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0 ^o Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325.70	+ 0.4 ^o	84.6	póln.-zach.	sl. pochmurno
2. god. popoł.	327.20	+ 2.6 ^o	82.3	"	" jasno
10. god. wiecz.	328.20	- 0.2 ^o	90.1	"	"

W E A T E R.

Dziś na scenie polskiej trzy komedye: „Pułkownik z roku 1769“ w jednym akcie z francuskiego; „Podstęp pana kapitana“ w 1 akcie z francuskiego, i „Stacya pocztowa w Huleczy“ w 1 akcie Józefa Korzeniowskiego.

KRONIKA.

Dyrekcya towarzystwa ku rozszerzeniu muzyki w Galicji podaje niniejszem do wiadomości, że 12sta muzykalno-deklamacyjna zabawa wieczorna odbędzie się w piątek 26. b. m. nie jak dotąd w salonie towarzystwa, lecz w obszernej sali ratuszowej a to głównie z tej przyczyny, że dnia 26. b. m. przypada rocznica śmierci Beethovena, i przeto wyłącznie tylko kompozycye tego nieśmiertelnego mistrza wykonywane będą. Można się więc spodziewać, że miłośnicy sztuki we Lwowie zbiorą się licznie na ten ostatni tegoroczny wieczór, zwłaszcza że artystyczny dyrektor i kapelmistrz towarzystwa muzycznego, pan Karol Mikuli, odegra sam fortepianową partyę Sonaty A dur (Op. 69) na fortepian i violonczelę.

— Dnia 14. b. m. zbuntowali się w ławie aresztanci podczas odbywającego się nabożeństwa w karnym domu; napadli swych strażników i rozbili ich po części. Żołnierz zewnątrz na straży był tak przezorny, że zaraz na pierwszy krzyk zamknął wechodowe drzwi do ganku, gdzie aresztanci byli zgromadzeni. Tym sposobem zamknął wszystkich. Przy pomocy strażników z karnego domu, żandarmeryi, finansowej straży i obecnego pod porę oddziału z pierwszego pułku Arcyksięcia Karola, przywrócono pokój zaraz po wybuchu powstania, i niewydarzył się żaden wypadek ucieczki. Lecz nim opór złamano poległo 7 aresztantów a 6 raniono, ze straży zginął jeden żołnierz, a kilku raniono. Śledztwo jest w toku, a surowe środki przegrodziły dalszym niepokojom.

— Dnia 3. maja będzie w Augsburgu u utnikarza Butscha licytacya xylograficznych i typograficznych osobliwości i wielu innych książek, które znawcom i miłośnikom wielką sprawić mogą niespodziankę. Podajemy krótki wyciąg z katalogu. Z dzieł przed wynalezieniem trzcionek ruchomych, a wytłaczanych za pomocą tak zwanych tablic drewnianych „woodcuts printed by the rubber“ zawiera ten katalog „Apokalypsę“ w dwóch wydaniach; „Canticum cantico-

rum“ Heineke stron. 374 i „Ars memorandi per figuras Evangelistarum.“ Z druków na pergaminie siedm numerów: Catholicon z 1460 roku z drukarni Gutenberg; Fusta Cicero z 1465 roku „Misale Ratisbonense“ Pfeila w Bambergu. Z druków na papierze: pierwsza łacińska Mazaryńskiego biblia, w Hiberta drukarni za 215 funt szterl. sprzedana; z niemieckich biblii, pierwszą, drugą, trzecią, piątą, szóstą, siódmą, dziewiątą i dziesiątą. Wolframa Eschenbacha Parcival i Tyturel, Strasburg, Mentelin 1477 roku. Pierwszy Krzysztofa Kolumba z nowego świata pisany list na niemiecki język przetłumaczony; Strasburg 1497 i wiele innych wiadomości z odkrycia Ameryki w starożytnych drukach. Fernando de Castillo Cancionero general, agora muramente anadido ect. Toledo 1525 Brunet 600 franków. Dante Alighieri Divina commedia, Firenze 1481 z 20 pierwszemi miedziorytami podług Sandra Boticello, sztychem Baccio Baldyniego. Książki z dobrimi, szczególniemi i osobliwymi drzeworytami starożytnych zupełnie nieznanymi mistrzów; nareszcie Michała Wohlgenutha, A. Dürera, H. Schaufeleina, H. S. Homa, H. Holbejna. Nadmieniamy jeszcze alfabet tego wielkiego mistrza, Lödel w Göttinge odrytował to wybornie, gdyż to jest rzeczywiście perła osobliwości w tym katalogu.

Rozmaitości nr. 12.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1. Dawida Lewingstona; Pierwsze odkrycia w środkowej Afryce. Szczegóły z pierwszej podróży.
2. Zbiory archiwalne; z inwentarzów w archiwum b. Grodu i Ziemstwa. Przez Jana Konrada Załuskiego.
3. Zbytki w perłach dawnemi i dzisiejszemi czasy. (Rozprawa Dra Moebius.)
4. Katakomby paryskie.